

Acest material oferă o sinteză clară și scurtă a principalelor concepte utile în rezolvarea testelor de gândire critică. Este recomandat pentru candidații la specializarea Psihologie care doresc să înțeleagă tipurile de raționamente, erori logice, biasuri cognitive și surse relevante.

1. Tipuri de raționament

- Deducție: de la general la particular. Dacă premisa este adevărată, concluzia este neapărat adevărată.
- Inducție: de la particular la general. Concluziile sunt probabile, nu sigure.
- Abducție: cea mai plauzibilă explicație pe baza datelor disponibile.

2. Erori de raționament (logical fallacies)

- Ad hominem: atacul persoanei, nu al ideii.
- Apel la autoritate: acceptarea unei afirmații doar pentru că vine de la o persoană cu autoritate.
- Circularitate: concluzia este o reformulare a premisei.
- Falsă dilemă: prezentarea a două opțiuni ca singurele posibile.
- Apel la popularitate: „toată lumea crede, deci e adevărat”.
- Slippery slope (panta alunecoasă): presupunerea că un pas va duce inevitabil la un lanț de evenimente negative.
- Apel la ignoranță: considerarea unei afirmații ca adevărată doar pentru că nu s-a demonstrat contrariul.

3. Biasuri cognitive

- Biasul de confirmare: căutarea și interpretarea informației în favoarea credinței proprii.
- Biasul de recență: supraevaluarea informațiilor recente.
- Biasul de familiaritate: considerarea familiarului ca fiind corect.
- Biasul de selecție: alegerea doar a unor date convenabile.
- Biasul retrospectiv („știam că o să se întâmple”): percepția eronată a predicției unui eveniment după ce s-a produs.

4. Evaluarea surselor

- Relevanță: este legată direct de subiectul analizat?
- Fiabilitate: autorul este o autoritate în domeniu? Sursa este verificată?
- Actualitate: cât de recentă este informația?
- Obiectivitate: există un punct de vedere părtinitor?

5. Elemente ale argumentului

- Premisa: baza raționamentului, ceea ce susține concluzia.
- Concluzia: rezultatul logic al premiselor.
- Inferență: legătura dintre premise și concluzie.
- Validitate: dacă premisele sunt adevărate, concluzia trebuie să fie adevărată.
- Soliditate: argument valid cu premise adevărate.